

De man met de fluwelen zweep
Interview Hans en Heleen van der Kwaak
mei 2023, Hein Janssen en Hanneke Naborn

Het zal je maar gebeuren dat je vader rector is op de middelbare school waar je zelf op zit. Dit overkwam de tweeling Heleen en Hans van der Kwaak. Zij zijn de kinderen van Hans van der Kwaak, de eerste rector van het Vellesan College. In mei 2023 hadden we hen uitgenodigd voor een interview.

We liepen eerst even door het hoofdgebouw met hen. Sinds het overlijden van hun vader in 2005 waren ze daar niet meer geweest. Met het nieuwbouw gedeelte hadden ze weinig binding. Met de hal en de gangen in de oudbouw des te meer. Herinneringen kwamen boven over onder meer mevrouw Baarspul, meneer van Venetien en meneer Mackaaij. De rondgang eindigde in lokaal B19, het natuurkundelokaal. Alwaar het interview plaatsvond.

Op het antwoord op onze vraag wat voor mens hun vader was waren ze het wel eens. Hij was zeker geen "sterke" vader. Maar wel een echt mensenmens. Hij vond, als humanist, dat niet alleen onderwijs belangrijk was maar vooral mensvorming. Hij was iemand waarmee je een goed gesprek kon voeren. En op de momenten dat je hem nodig had was hij er. Ze noemden hun vader niet pa of papa maar Hans. In een gesprek van Heleen met haar vader, tijdens een etentje, vroeg ze hem: heb jij eigenlijk wel vrienden? Toen moest Hans senior even nadenken. Zijn antwoord werd dat de collega's op school zijn vrienden waren. Dit geeft aan hoe sterk hij bij de school betrokken was. School en thuis waren voor hem twee verschillende werelden die hij streng gescheiden hield.

Uiteraard kwamen er wel eens vrienden van school over de vloer. Vrienden van de tweeling die uitspraken deden als "pas op, daar komt de rector" als Hans senior in het zicht kwam. En vrienden van de rector, collega's van school dus. Heleen en Hans kunnen zich niet herinneren dat ze op school ooit in de problemen gekomen zijn door deze bijzondere band met hun docenten. Docenten en leerlingen gingen in die tijd op een laagdrempelige manier met elkaar om.

Iemand die veel op bezoek kwam was ter Buurkes de Vries. Samen met Hans senior werd de fusie voorbereid die tot het Vellesan College moest leiden. En ze moesten uitvechten wie van hen beiden de rector zou worden. Hans was als mens een echte verbinder. Het paste dus goed dat hij de rector werd van de fusieschool. De haarkleur van Hans veranderde wel in twee jaar tijd van donker naar grijs. Dat geeft te denken over de spanningen die hij mogelijk ervaarde in die periode.

Zowel Heleen als Hans heeft een vwo-diploma. Dat van Heleen is behaald op de Vissering. Dat van Hans twee jaar later op het Vellesan. Beide diploma's zijn ondertekend door Van der Kwaak en Van der Kwaak. Een leuke herinnering is een examenstunt van de klas van Hans. Michel de Klerk kroop in de huid van rector Hans, gekleed in een toen kenmerkend vest en een bril die Hans thuis voor even geleend had van zijn vader. Michel had zich echter niet gerealiseerd dat de bril op sterkte was en kon vervolgens daardoor zijn tekst niet lezen.

Van der Kwaak in gesprek met leerlingen

Na het vwo heeft Heleen een jaartje gewerkt in de horeca. Daarna heeft ze gestudeerd aan de hogeschool voor de kunsten in Utrecht en is ze zelfstandig fotograaf geworden. Ze heeft onder andere gewerkt voor Amnesty International en een aantal magazines. Zeven jaar geleden heeft ze de switch gemaakt. Ze werd uitvaartverzorger en stervensbegeleider. Momenteel werkt ze op de natuurbegraafplaats in Arnhem. Hier lijkt alles voor haar samen te komen: communicatie, fotografie en uitvaartbegeleiding.

Hans is na het vwo eerst in dienst gegaan. Dat moest toen nog. Daarna heeft hij rechten gestudeerd en onderwijskunde. Tijdens zijn studie heeft hij als bijbaantje brievenbussen gelegegd in Amsterdam voor het toenmalige PTT-Post. Dat was de springplank naar de klantenservice van EMS, toentertijd de koerierdienst van PTT-Post. EMS ging later over in TNT en TNT werd op haar beurt een aantal jaren geleden overgenomen door FedEx. Hij is daar werkzaam als Security Specialist.

Tot slot vroegen we Heleen en Hans nog naar hun favoriete leraren. Hans had geen klik met een leraar in het bijzonder, alleen meneer van Venetien misschien. Heleen had een klik met Ronald Planken, Ronald Ruseler, Rob Lut en vooral met Bert Gravemaker. Over die laatste vertelde ze nog een anekdote. Gravemaker had een zwaar weekend gehad en had eigenlijk geen zin om voor de klas te staan. Hij beval de leerlingen om hun jas aan te trekken en naar begraafplaats Westerveld te fietsen. Daar loodste hij hen naar de urn van Slauerhoff alwaar hij het gedicht *Innemée* van Gerrit Achterberg voorlas. Dat was ook Nederlands vond hij. Gravemaker is ook verantwoordelijk voor de titel van dit stukje. Hij bedacht de titel "De man met de fluwelen zweep" voor zijn rector, Hans van der Kwaak.